

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 230.383 van 3 maart 2015
in de zaak A. 210.800/IX-8257**

In zake: Havva Hilal YILMAZ
die woonplaats bij
Sebahittin Yilmaz
wonend te 3630 Maasmechelen
Grafheuvelstraat 29

tegen:

het GEMEENSCHAPSONDERWIJS, vertegenwoordigd door
de scholengroep 14 – Maasland
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Riet Rombaut
kantoor houdend te 2540 Hove
Lintsesteenweg 740
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 16 november 2013, strekt tot de nietigverklaring van de beslissing van de delibererende klassenraad van 6 economie-moderne talen van het atheneum Maasland te Maasmechelen van 13 september 2013, waarbij aan Havva Hilal Yilmaz een oriënteringsattest C wordt toegekend.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Jurgen Neuts heeft een verslag opgesteld.

De verwerende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De verzoekende partij heeft een verzoek tot voortzetting ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 23 februari 2015.

Kamervoorzitter Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

De verzoekende partij en advocaat Riet Rombaut, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Jurgen Neuts heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Tijdens het schooljaar 2012-2013 is verzoekster leerling in het tweede jaar van de derde graad economie-moderne talen (ASO) in het atheneum Maasland te Maasmechelen, een onderwijsinstelling behorende tot de scholengroep 14 van het Gemeenschapsonderwijs.

Einde juni 2013 behaalt verzoekster een jaartotaal van 56,5% met drie jaartekorten: Engels (49,5%), Frans (49%) en Nederlands (40%). De delibererende klassenraad stelt zijn beslissing over verzoekster uit en laat haar op 28 augustus 2013 een bijkomende proef voor Nederlands afleggen.

3.2. Verzoekster behaalt 46,5% voor de bijkomende proef Nederlands.

Op 30 augustus 2013 kent de delibererende klassenraad aan verzoekster een oriënteringsattest C toe.

3.3. Wanneer het overleg met de directeur niet het door verzoekster gewenste resultaat oplevert, richt zij zich op 31 augustus 2013 met een bezwaar tot de beroepscommissie. Op 10 september 2013 adviseert de beroepscommissie om de over verzoekster delibererende klassenraad opnieuw samen te roepen. De commissie stelt vast dat de bijkomende proef niet probleemloos is verlopen, onder meer wat de afspraken betreft over de puntenverdeling en over het mondelinge en schriftelijke gedeelte ervan. Zij overweegt inzonderheid dat “het feit dat de leerkracht te laat was, wellicht als gevolg van het feit dat hij zich van datum had vergist, [...] een invloed gehad [kan] hebben op de prestaties van de leerling”. Zij stelt vast niet over modelantwoorden te beschikken “waardoor de commissie niet kon oordelen over de waarde van de punten en de correctheid van de antwoorden”. De beroepscommissie “vraagt aan de klassenraad om zich te bezinnen over de gegeven motivering in het advies en in eer en geweten een beslissing te nemen na beraadslaging”.

Eveneens op 10 september 2013 beslist de algemeen directeur om de over verzoekster delibererende klassenraad opnieuw samen te roepen.

3.4. Op 13 september 2013 beslist de delibererende klassenraad om het C-attest te handhaven. Die beslissing motiveert hij als volgt:

“I Vakken waarvoor onvoldoende of zeer zwak gepresteerd werd (zie ook uitgebreid rapport)

- De evolutie van de resultaten is (sterk) dalend.
- De onvoldoendes situeren zich voornamelijk in de richtingsvakken; de slaagkans in een hoger jaar in dezelfde richting is klein
- Veelvuldige afwezigheden tijdens het jaar maakten remediëren moeilijk.

- De punten doorheen het jaar waren niet dramatisch. De tekorten op jaarbasis zijn voornamelijk veroorzaakt door een zeer slecht tweede examen in juni

Overzicht dagelijkse werken en examens:

Dagelijks werk 1

- tekorten: geschiedenis
- Oorzaken te wijten aan een gebrek aan ernst tijdens de les, dit staat ook zo op het rapport.

Dagelijks werk 2:

- tekorten: Duits en Nederlands
- Oorzaken:
 - o Duits: 'te wijten aan het feit dat ze gewoon haar les niet had geleerd. Ze moest de voorzetsels met Akk & Dativ van buiten leren (die moet je kunnen 'aframmelen'), maar dat had ze tot 3x toe niet gedaan: cijfers 0/10, 2/10, 0/10. Dit was gewoon een kwestie van leren uit het hoofd, het had niets met inzicht te maken..'
 - o Nederlands: dit tengevolge van twee slechte testen. Eén test heeft Hilal moeten bijmaken na een afwezigheid op de datum van de oorspronkelijke test.

Remediëring drong zich niet direct op aangezien de resultaten:

- Niet dramatisch slecht waren
- Niet systematisch waren
- Te wijten waren (voor Nederlands) aan twee slechte toetsen.

De klassenraad zag geen systematisch slechte resultaten die remediëring vereisten. Wel speelden de afwezigheden van Havva haar parten.

Examen 1:

- Tekorten: Engels, Nederlands, Natuurwetenschappen, Aardrijkskunde
- Relatief kleine tekorten die gecompenseerd werden door de punten van het dagelijkse werk.

Dagelijks werk 3

- tekorten: Nederlands en economie
- Oorzaken: Dit door vele afwezigheden (Nederlands) en niet afgegeven taken.

Zwakke resultaten voor de OC

Dagelijks werk 4

- Tekorten: Frans, Nederlands, Geschiedenis, Economie
- Dit DW valt samen met het begin van de examens. Remediëring is hier niet meer mogelijk.
- Ondanks de zwakke resultaten, was een A-attest nog steeds mogelijk indien examen 2 behoorlijk werd gemaakt.

Examen 2

- Tekorten: Engels, Frans, Nederlands, aardrijkskunde, natuurwetenschappen, informatica, economie
- Zeer zwakke examenreeks die de leerkrachten verbaasd heeft.

II. Leerhoudingen

Het valt op dat Havva tijdens testen (en zelfs examens) regelmatig afwezig is. De klassenraad heeft de indruk dat ze op deze manier testen probeert te ontlopen of extra tijd wil om te studeren voor een examen Nederlands (zowel in december als in juni niet aanwezig op de oorspronkelijke examendatum).

Testen dienen de eerstvolgende dag dat de leerling op school is te worden bijgemaakt, dit staat ook zo in het reglement. Hierdoor kunnen de resultaten soms (zoals bij DW2) tegenvallen. De regels zijn echter voor iedereen hetzelfde.

III. Andere factoren

Door de vele afwezigheden heeft de leerling teveel leemtes in de vorming om in een volgend schooljaar een kans op slagen te hebben.

Er was door de klassenraad een herexamen Nederlands toegekend. Dit na een gesprek van de vader die een uitzonderlijke familiale toestand inriep om de zwakke resultaten van zijn dochter tijdens de laatste examenreeks te verklaren.

Voorwaarde om te slagen was dat Havva slaagde voor Nederlands, zij had maar één herexamen gekregen. Zij was niet geslaagd voor dit herexamen. Tijdens de normale examens was de verhouding Literatuur/Taal inderdaad 70/30. Op het herexamen had meneer [R.] dit niet herleid naar die verhouding maar laten staan op 65/35. Met de verhouding 65/35 behaalde Havva 45%. Omgerekend naar de verhouding van de eerste zittijd (70/30), behaalde zij 46.5. Nog steeds niet geslaagd voor het herexamen Nederlands. Wat de voorwaarde was om te kunnen slagen.

De herexamens zijn op identieke manier afgenomen als tijdens de eerste zittijd, namelijk:

- literatuur 2e/3e trimester mondeling
- literatuur 1e trimester en taalkunde 1e/2e/3e trimester schriftelijk

Dit stond wel niet expliciet op het blad met te kennen leerstof. De leerstof die echter op het blad met te kennen leerstof stond is ook ondervraagd op het examen. Er is niets getoetst dat niet tot de te kennen leerstof behoorde. Geen enkele leerling van het Atheneum Maasland heeft in december boeken of cursussen moeten afgeven. Havva beschikte dus wel degelijk over al haar cursussen en boeken. Zij is op de hoogte gebracht van haar herexamen voor de boeken binnengeleverd moesten worden.

Aangezien de leerling meerderjarig was, verliep de communicatie met haar. Volgens de wet op de privacy mag de school zelfs de ouders niet op de hoogte brengen van eventuele resultaten, lesverzuim.”

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

4. In de memorie van antwoord werpt de verwerende partij een *exceptio obscuri libelli* op en bepleit zij de onontvankelijkheid van het beroep.

5. Dit verweer wordt in het auditorsverslag als volgt onderzocht en besproken:

“6. De verwerende partij is bijzonder slecht geplaatst om aan verzoekster ‘onduidelijkheid’ in haar vordering te verwijten. Een verwerende partij die een annulatieberoep bij wege van excepties als onontvankelijk wil afgewezen zien, moet die excepties helder, duidelijk en ondubbelzinnig formuleren. De [...] verwerende partij blinkt daarin alvast niet uit.

7.1. De verwerende partij vindt geen ‘middelen’ terug in het verzoekschrift.

[...]

Niettegenstaande moet worden vastgesteld dat verzoekster in haar verzoekschrift haar grieven niet uiteenzet op de gebruikelijke wijze, kan de verwerende partij niet worden gevolgd in haar exceptie. Zoals hierna uit de bespreking van de middelen zal blijken, kunnen uit het verzoekschrift wel degelijk drie middelen worden afgeleid – zo worden ze door verzoekster zelf overigens opgedeeld – waartegen, zo blijkt uit de memorie van antwoord, de verwerende partij zich ook ten gronde heeft verweerd.

Het voorgaande neemt dan weer niet weg dat verzoekster moet verdragen dat haar betoog slechts ontvangen en beoordeeld kan worden in zoverre de verwerende partij het mocht begrijpen.

Uit wat voorafgaat, volgt dat het verzoekschrift middelen bevat zodat het onvankelijk is, doch dat de middelen worden onderzocht zoals de verwerende partij die heeft ontward in het verzoekschrift.

De exceptie is m.i. in die mate niet gegrond.

7.2. De verwerende partij wijst er vervolgens op dat ‘de gelaakte onwetigheid van aard moet zijn dat zij een nadeel veroorzaakt bij verzoekende partij’ en dat ‘onwettigheden als ze zijn bewezen niet tot nietigverklaring van de bestreden beslissing (kunnen) leiden omdat verzoekende partij er geen belang bij heeft’. Verderop in haar betoog herhaalt de verwerende partij dat verzoekster ‘(voorbijgaat) aan het feit dat zij bij elk middel haar belang dient te manifesteren’.

In welke mate verzoekster niet zou zijn benadeeld of geen belang heeft, verduidelijkt de verwerende partij dan weer niet. De exceptie dient m.i. om die reden te worden verworpen.

7.3. De verwerende partij voert verder aan dat ‘een groot deel van de beweringen (...) incorrect (zijn) zodat gesteld kan worden dat ze ongegrond zijn’ en dat het ‘(voorkomt) dat verzoekende partij alleen feitelijke gegevens in haar verzoekschrift heeft vermeld’.

Of de beweringen van verzoekster, zoals de verwerende partij het noemt, ‘ongegrond’ zijn, raakt de grond van de zaak en heeft niets van doen met de onvankelijkheid van haar beroep. In die mate faalt m.i. de exceptie.

Zoals hiervoor al is opgemerkt en hierna nog zal blijken, kunnen in het verzoekschrift wel degelijk drie middelen worden onderscheiden. Ook in die mate mist de exceptie m.i. grond.

7.4. De verwerende partij voert vervolgens aan dat ‘(o)ok dient voor ogen te worden gehouden dat minstens evenredigheid moet bestaan tussen de

vernietiging of een eventueel A-attest en de onregelmatigheden *-quod certe non*'.

Wat de verwerende partij met deze zinsnede precies bedoelt, is voor de auditeur-verslaggever volstrekt een raadsel. Zij kan dan ook niet beschouwd worden als een exceptie.

7.5. Even raadselachtig is de 'zin' dat verzoekster 'zelf mits het slagen van een toelatingsproef en een positief advies van de toelatingsklassenraad' en dat verzoekster 'hier zelf (heeft) van afgezien zodat de argumentatie van de vaste rechtspraak van de Raad van State van het bewezen nadeel bij nakend verlies van een schooljaar niet automatisch kan worden aangevoerd'.

Mocht de verwerende partij daarmee trachten aan te tonen dat verzoekster zich niet op de vaste rechtspraak mag beroepen dat het dreigend verlies van een schooljaar een – toentertijd geldende schorsingsvoorwaarde van het – moeilijk te herstellen ernstig nadeel uitmaakt, dan dient er alvast op gewezen dat die schorsingsvoorwaarde evident niet aan de orde is bij de beoordeling van het thans voorliggende annulatieberoep.

Aan verzoekster is een C-attest toegekend, wat in haar geval betekent dat haar geen diploma is toegekend. Zij lijdt daardoor een gekwalificeerd moreel nadeel, dat zij in beginsel behoudt, zelfs als zij nadien het diploma verwerft.

Ook in die mate kan de exceptie m.i. dus niet worden aangenomen.

7.6. Wat de verwerende partij precies bedoelt met dat het 'van belang is te stellen dat (verzoekster) meerderjarig is' en hoe dat de ontvankelijkheid van haar beroep in het gedrang kan brengen, verduidelijkt de verwerende partij opnieuw niet. Het is ook allerminst evident zichtbaar voor de auditeur-verslaggever.

De exceptie moet m.i. ook in die mate worden verworpen.

8. Conclusie is m.i., dat de verwerende partij er niet in slaagt de onontvankelijkheid van het beroep van verzoekster aan te tonen. De excepties moeten m.i. één na één worden verworpen, weliswaar met het voorbehoud gemaakt *sub* 7.1."

6. In de laatste memorie repliceert de verwerende partij hierop:

"Het heeft geen zin om met de heer auditeur te redetwisten omtrent de excepties.

Verwerende partij noteert dat de heer auditeur voorbehoud maakt omtrent 7.1 en bijgevolg dient vast te stellen dat de exceptie gegrond is."

7. De Raad van State is het met de verwerende partij alvast hierover eens, dat er geen reden is om met betrekking tot de aangehaalde bespreking van de excepties te redetwisten.

Om de aangegeven redenen, die de Raad bijvalt, is de exceptie ongegrond, met dien verstande dat de aangevoerde middelen slechts ontvangen worden in zoverre de verwerende partij ze mocht begrijpen – en heeft begrepen.

V. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

8. Als eerste grief zet verzoekster de “vormvoorwaarden” uiteen die volgens haar zijn geschonden bij het verloop van de bijkomende proef Nederlands:

“Het herexamen Nederlands stond gepland op 28 augustus 2013 om 8.30, maar de leerkracht was niet aanwezig. Hij werd gebeld door de directie zodat [hij] zou komen. Rond 10u liet [hij] het examen starten en om 12u. eindigde het examen. [Verzoekster] werd daarmee benadeeld zodat het herexamen korter mocht duren. Na het examen heeft de leerkracht aangegeven (na vluchtig bekijken van het examenblad) dat zij geslaagd is. Daarom heeft [verzoekster] toen niet gereageerd [tegen] dit kortdurende herexamen. Deze laattijdigheid heeft de leerkracht zelf bevestigd bij zijn smartbericht.

Omdat de leerkracht het herexamen vergeten heeft, liep het hele verloop van het herexamen chaotisch: de leerkracht heeft de vragen gesteld van het 1e trimester, [verzoekster] had het studiemateriaal betreffende 1e semester al ingeleverd (na het 1ste semester), ook al ontkent de school dit [...].

In juni 2013 tijdens het oudercontact moesten wij achter de vakleerkracht lopen voor een duidelijk overzicht te hebben van de leerstof en de boeken, maar de leerkracht had toen geen tijd. Bij het overzichtblaadje stond er dat er 2 soorten vragen zullen gesteld worden, nl. schriftelijk en mondeling. Maar de leerkracht heeft alles door elkaar gehaald tijdens het examen, wist niet welk deel mondeling, welk schriftelijk is. Dus een mondeling af te nemen gedeelte werd schriftelijk afgenomen. [...]

De leraar Nederlands heeft in juni 2013 [verzoekster] een overzicht blaadje van de verplichte leerstof meegegeven omtrent de puntenverdeling van het herexamen Nederlands, het zou dus 70% literatuur en 30% taalkunde van de totale punten tellen [...].

Maar [op] 28 augustus 2013 tijdens het herexamen [heeft] de leraar de verhouding [...] 45% literatuur en 55[%] taalkunde gehanteerd. Na een opmerking van [verzoekster] heeft hij de verhouding opnieuw gewijzigd

naar 35% - 65%. Juridisch gezien mag dat niet. De spelregels [worden] niet tijdens het spel gewijzigd. Bovendien heeft [verzoekster] zichzelf op het gedeelte literatuur gefocust gezien het [...] 70[%] zou tellen. [...] De wijziging heeft zowel directeur als de leerkracht geaccepteerd [...].

Iedereen die de kopie van het herexamen bekijkt, ziet deze onregelmatigheden direct. (bijlage 8, geen modelantwoorden, geen puntenverdeling, geen structuur,...).

Na het herexamen heeft de leerkracht het examen ingekeken en gaf aan dat [verzoekster] geslaagd is, heeft haar succes toegewenst en vroeg achter de studieplannen voor in de toekomst. Daarop kwam [verzoekster] dolgelukkig naar huis. Haar klasgenoten die ook herexamen moesten afleggen zijn getuigen van dit gesprek. Achter drie dagen kregen we een telefoontje dat zij toch is blijven zitten. Dat [vind] ik onverantwoord daar de leerkracht voorbarig is geweest met het vertellen van het resultaat van het examen.

Dat doet mij denken dat de leerkrachten proberen te zorgen om zoveel mogelijk leerlingen in de derde graad te houden gezien bijna geen leerlingen in deze richting en graad zijn! Als schoolraadslid weet ik best dat de school weinig leerlingen tellen in de richting ASO, de derde graad.”

9. De verwerende partij repliceert daarop in haar memorie van antwoord dat verzoekster aan haar bijkomende proef zo lang heeft kunnen werken als zij wilde, dat de leerkracht bleef tot zij klaar was, dat zij niet aangegeven heeft dat zij onvoldoende tijd had, dat de bijkomende proef geen niet-ingevulde bladzijden bevat en dat het onduidelijk is welk belang verzoekster bij die opmerking heeft, vermits zij er niet door werd benadeeld.

De verwerende partij betoogt vervolgens dat de leerstof voor de bijkomende proef aan verzoekster werd meegedeeld en dat die opgave zowel het onderdeel ‘literatuur’ als het onderdeel ‘taalkunde’ bevat, over het ganse schooljaar.

De verwerende partij betwist dat het aandeel van de beide onderdelen in het puntentotaal tijdens het examen werd gewijzigd; het werd vóór de examens gewijzigd, vermits de te behalen punten boven de examenvragen werden gedrukt. Dat werd gefocust op literatuur kan volgens haar niet ernstig worden genomen.

Het staat verder buiten kijf, zo vervolgt de verwerende partij, dat het studiemateriaal van het eerste trimester niet werd ingeleverd. Bij de opgave van de examenstof werd het onderscheid per trimester niet gemaakt. Het staat vast dat uit de opgave duidelijk is dat ondervraagd zou worden uit alle trimesters.

Vormvoorwaarden zijn volgens de verwerende partij niet geschonden, het belang wordt niet geïllustreerd en nergens wordt aangetoond dat de examenresultaten nadelig beïnvloed zijn door de gebeurtenissen op de dag van de bijkomende proef. Chaos was er evenmin, de examenvragen werden behoorlijk voorbereid aan verzoekster voorgelegd en de opgave van de leerstof was correct. De kritiek van verzoekster dat het mondeling examen niet controleerbaar is, is onterecht.

10. Verzoekster repliceert in haar memorie van wederantwoord onder meer dat zij wel degelijk een nadeel heeft ondervonden van de latere start van de bijkomende proef: daardoor had zij maar twee uur de tijd om het examen af te leggen, in plaats van de voorziene drieënhalf uur. Zij wijst er in dat verband ook op dat zij zich in een ondergeschikte positie bevond ten opzichte van de leerkracht.

Verzoekster noemt het een feitenkwestie om aan te tonen hoe de opgave van de leerstof voor de bijkomende proef is meegedeeld. Zij verklaart op eer dat het studiemateriaal voor het eerste trimester werd ingeleverd in december van dat schooljaar, zodat de bijkomende proef ten onrechte ook betrekking had op de lesinhoud van dat trimester.

Verzoekster betoogt, tot slot, dat een normaal, voorzichtig optredend bestuur de verhouding van de puntenverdeling niet verandert na het examen, aangezien die verdeling in het begin van het jaar moest worden vastgelegd in het schoolreglement. De verwerende partij heeft zich niet aan dit schoolreglement gehouden.

11. In haar laatste memorie merkt de verwerende partij op dat verzoekster zich in het verzoekschrift niet uitdrukkelijk beroept op het zorgvuldigheidsbeginsel en dat niet wordt geargumenteed dat er te weinig tijd was, wat ook niet wordt aangetoond aan de hand van de examenantwoorden – het betreft een loutere bewering. Volgens de verwerende partij is het noodzakelijk dat verzoekster aantoont dat zij belang had dat het examen langer zou duren. Zij heeft niet aangetoond dat de vrees van de beroepscommissie dat een en ander een invloed gehad kon hebben op haar prestaties werd bewaarheid.

12. Van de mogelijkheid om in een laatste memorie nog te reageren op het auditoraatsverslag of de laatste memorie van de verwerende partij, heeft verzoekster geen gebruik gemaakt.

Beoordeling

13.1. Verzoekster kaart als allereerste geschonden “vormvoorwaarde” aan dat de bijkomende proef erg laat is gestart – 10.00u in plaats van 8.30u, met een einde om 12.00u – omdat de leerkracht aanvankelijk niet aanwezig was. Zij acht zich benadeeld, omdat zij daardoor minder tijd had om de bijkomende proef af te leggen. Zij heeft daarover toen geen opmerking gemaakt, omdat de leerkracht haar naderhand zou hebben meegedeeld dat zij geslaagd was.

13.2. Verzoekster wijst er met andere woorden op dat de bijkomende proef normaal drieënhalf uur moest duren en dat die vormvoorwaarde is geschonden omdat de leerkracht niet aanwezig was, waardoor zij werd benadeeld. Daarmee verwijt verzoekster aan de verwerende partij duidelijk een onzorgvuldig handelen.

13.3. De verwerende partij ontkent niet de feitelijke grondslag van deze grief – het examen duurt normaal drieënhalf uur, de leerkracht was de examendatum vergeten en kwam te laat opdagen, het examen heeft daarom minder

lang geduurd – en heeft zich tegen dit verwijt ook verdedigd in de memorie van antwoord.

Anders dan hoe de verwerende partij het dan ziet in de laatste memorie, is er geen reden om deze grief onontvankelijk te verklaren.

14.1. Die grief had verzoekster daarenboven ook al aan de beroepscommissie voorgelegd en die commissie had daarover uitdrukkelijk gesteld dat “het feit dat de leerkracht te laat was, wellicht als gevolg van het feit dat hij zich van datum had vergist, [...] een invloed [kan] gehad hebben op de prestaties van de leerling”. Dit was voor de beroepscommissie één van de redenen om te adviseren om de over verzoekster delibererende klassenraad opnieuw samen te roepen.

Een nieuwe bijeenkomst heeft dan maar zin als de elementen die de beroepscommissie ertoe hebben aangezet te adviseren om de klassenraad opnieuw bijeen te doen komen, door laatstgenoemde worden onderzocht en betrokken in zijn nieuwe beslissing. In de eindbeslissing van de delibererende klassenraad wordt aan de voormelde grief echter geen enkele aandacht besteed: de klassenraad ontkent de door verzoekster geschetste feiten niet, ook niet dat de leerkracht Nederlands aan verzoekster zou hebben voorgespiegeld dat zij geslaagd was voor de bijkomende proef.

14.2. De tegenwerpingen van de verwerende partij, namelijk dat verzoekster “heeft kunnen werken zo lang ze wilde, de leerkracht bleef tot ze klaar was met het examen”, dat zij “niet [heeft] aangegeven dat ze onvoldoende tijd had”, dat “[h]et herexamen [...] geen niet ingevulde bladzijden [bevat]” en dat “onduidelijk [is] welk belang [verzoekster] had bij deze opmerking, vermits ze er niet door benadeeld werd”, zijn niet van aard de kritiek van verzoekster te weerleggen.

Vooreerst dient opgemerkt dat deze elementen niet in de bestreden klassenraadbeslissing aan bod komen. De Raad van State kan geen rekening houden met motieven *post factum*.

Verzoekster heeft voorts al een aannemelijke verklaring gegeven waarom zij ter plaatse geen opmerking heeft gemaakt over de kortere duur van de bijkomende proef.

Dat verzoekster niet zou zijn benadeeld en daardoor geen belang zou hebben bij het middel, wordt dan weer, zoals gezien, sterk betwijfeld door de beroepscommissie. Met dat advies heeft de beroepscommissie precies aan de klassenraad opgedragen de invloed van de voormelde feiten op het resultaat van verzoekster voor de bijkomende proef te onderzoeken. Zoals gezien, is dat niet te nuttiger tijd gebeurd. Het valt niet aan verzoekster toe, het geleden nadeel onomstotelijk aan te tonen. Het ligt omgekeerd op de weg van de delibererende klassenraad om aan te geven dat de duur van de proef aantoonbaar zonder invloed was op de vastgestelde uitslag of, zo dit niet aantoonbaar is, er de passende conclusies uit te trekken wat de validiteit en de betrouwbaarheid van die uitslag betrof.

14.3. Het middel is in die mate gegrond.

15.1. Verzoekster betoogt nog dat tijdens de bijkomende proef vragen werden gesteld over de leerstof van het eerste trimester, terwijl zij haar studiemateriaal voor dit trimester al had ingeleverd.

15.2. Die kritiek wordt als volgt ontkend in de bestreden beslissing:

“Geen enkele leerling van het Atheneum Maasland heeft in december boeken of cursussen moeten afgeven. [Verzoekster] beschikte dus wel degelijk over al haar cursussen en boeken. Zij is op de hoogte gebracht van haar herexamen voor de boeken binnengeleverd moesten worden.”

Verzoekster slaagt er niet in de waarachtigheid van deze verklaring te ontcrachten. In het auditoraatsverslag wordt nog opgemerkt “dat verzoekster voor haar bijkomende proef een overzicht van de te kennen leerstof heeft ontvangen, zodat zij minstens op dat ogenblik heeft kunnen vaststellen dat daartoe ook de leerstof van het eerste trimester behoorde. Nochtans blijkt niet uit het administratief dossier, noch uit de stukken van verzoekster zelf – en beweert zij ook niet – dat zij de betrokken leerkracht of de school daarop heeft aangesproken”, waardoor “zelfs haar ‘verklaring op eer’ van iedere geloofwaardigheid ontgaan [is]”. Verzoekster spreekt dit niet meer tegen in een laatste memorie.

15.3. In die mate is het middel ongegrond.

16.1. Uit dat leerstofoverzicht blijkt dan weer wel dat het onderdeel ‘literatuur’ mondeling geëxamineerd zou worden en voor 70% in rekening zou worden gebracht; het onderdeel ‘taalkunde’ zou schriftelijk ondervraagd worden en behelsde 30% van de punten.

In het auditoraatsverslag wordt hierover opgemerkt dat verzoekster wel vermeldt dat, in strijd met die voorschriften, het onderdeel ‘literatuur’ van het eerste trimester schriftelijk in plaats van mondeling werd geëxamineerd, maar dat zij niet verduidelijkt op welke wijze haar dat precies zou hebben benadeeld:

“Waar de omgekeerde situatie – een schriftelijk aangekondigd examen verloopt plots mondeling – een probleem van voorbereidingstijd zou kunnen opleveren, ziet de auditeur-verslaggever voor verzoeksters situatie niet spontaan een evidente vorm van benadeling.”

Voorts is de puntenverdeling tussen de twee onderdelen (literatuur en taalkunde) rechtgezet. In de bestreden beslissing wordt met verzoeksters resultaat conform de verhouding 70-30 rekening gehouden.

16.2. Verzoekster laat na om in een laatste memorie haar belang bij dit middelonderdeel nader toe te lichten. Met het auditoraat stelt daarom ook de Raad van State vast dat deze grief niet ontvankelijk is, bij gebrek aan belang.

17.1. Volgens verzoekster is de leerkracht Nederlands “voorbarig” geweest door haar onmiddellijk na afloop van de bijkomende proef mee te delen dat zij geslaagd was, terwijl nadien bleek dat dit niet het geval was.

17.2. Het gegrond bevinden van dit argument van verzoekster, laat niet toe dat haar resultaat in gunstige zin zou moeten worden bijgesteld. Het kan dan ook niet tot de vernietiging leiden.

18. Het eerste middel is in de *sub* 13 en 14 aangegeven mate ontvankelijk en gegrond. Voor het overige wordt het verworpen.

B. Tweede middel

19.1. In een *eerste onderdeel* van een tweede middel kaart verzoekster “het incorrecte evaluatiebeleid” aan bij de puntentoekenning bij de examens Frans, Nederlands en Engels en wijst zij op onregelmatigheden die begaan zouden zijn bij het uitoefenen van haar inzagerecht.

19.2. In het auditoraatsverslag wordt op beredeneerde wijze uiteengezet dat verzoekster die kritiek niet heeft voorgelegd aan de beroepscommissie, terwijl zij daar op dat ogenblik zeer wel reeds toe in staat was, zodat deze kritiek niet ontvankelijk voor het eerst bij de Raad van State kan worden aangevoerd.

19.3. Gelet op het ontbreken van elke reactie van verzoekster in een laatste memorie, mag de Raad van State zich ertoe bepalen, de conclusie van het auditoraat bijvallend, om deze grief onontvankelijk te verklaren.

20.1. In een *tweede onderdeel* van het middel voert verzoekster aan dat over de vakken Frans en Engels in haar geval twee keer is gedelibereerd, in die zin dat in juni 2013 haar tekorten voor die vakken werden gepardonneerd en dat daarop is teruggekomen in de klassenraadbepslissing na de bijkomende proef voor Nederlands.

20.2. Ook met betrekking tot deze grief kan de Raad van State zich geheel vinden in de door verzoekster niet meer tegengesproken beoordeling van het auditoraat:

“Einde juni 2013 heeft de delibererende klassenraad over verzoekster géén eindoordeel uitgesproken, maar heeft hij haar aan een bijkomende proef voor Nederlands onderworpen. Dat niet ook bijkomende proeven werden opgelegd voor de vakken Frans en Engels, waarvoor verzoekster ook een jaartekort behaalde, betekent geenszins dat de klassenraad daarmee die vakken op dat ogenblik zonder meer heeft gepardonneerd. Dat betekent hoogstens dat die vakken alléén geen reden waren voor hem om verzoekster het diploma te ontzeggen. Dat verhindert niet dat hij bij zijn eindoordeel, nadat hij vaststelt dat de bijkomende proef voor een ander vak niet met succes werd afgelegd, alsnog de – onvoldoende – cijfers voor die vakken betreft, net zoals hij alle andere resultaten bij zijn beoordeling moet betrekken. De klassenraad mag er dus geen abstractie van maken.”

20.3. Het middelonderdeel faalt.

21.1. Als *derde middelonderdeel* voert verzoekster nog aan dat zij zowel het eerste jaar van de derde graad als het tweede jaar van de derde graad heeft gedubbeld en dat zij in die jaren wel “ooit” geslaagd was en dus de eindtermen voor Frans heeft behaald.

21.2. De onvoldoende van Frans vormt op zichzelf geen reden om het diploma secundair onderwijs aan verzoekster te ontzeggen. Zelfs als deze kritiek kan slagen, vermag ze op zichzelf niet tot nietigverklaring van de bestreden beslissing te leiden.

21.3. Verzoekster heeft bij het derde middelonderdeel, gelet op de verwerping van de overige grieven, geen belang; het is niet ontvankelijk.

22. Het tweede middel is, voor zover ontvankelijk, niet gegrond.

C. Derde middel

23.1. In een derde middel wordt de verwerende partij “inconsistent handelen” verweten.

23.2. Verzoekster spreekt in een laatste memorie niet de bevindingen in het auditorsverslag tegen, namelijk dat wat zij uiteenzet bij dit middel ten dele kritiek is – over de procentuele verhouding van de resultaten voor dagelijks werk of een tekort aan evaluatiemomenten – die zij reeds had kunnen voorleggen aan de beroepscommissie, wat zij niet heeft gedaan.

Om de hiervóór vermelde reden is het middel in zoverre onontvankelijk.

23.3. Voor het overige kaart verzoekster in dit middel een gebrek aan begeleiding en remediëring vanwege de school aan.

Van een school mag dan wel worden verwacht dat zij haar leerlingen begeleiding aanbiedt tijdens het jaar en hen tijdig waarschuwt als het dreigt mis te lopen, dit betekent dan weer niet dat, wanneer het met die onderwijstaak verkeerd zou lopen, de beslissing over het al dan niet slagen van de leerling *ipso facto* door een onwettigheid is aangetast.

Zoals de Raad van State daaromtrent al in tal van arresten heeft overwogen is het immers, in beginsel, één zaak of een leerling bewezen heeft de van haar verlangde kennis en kunde te bezitten, een andere, als zij die kennis en kunde niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die haar op de examens heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Zelfs indien een leerling de school terecht zou verwijten niet tijdig over problemen te hebben gecommuniceerd en geïnformeerd, niet in de

passende begeleidings- of remediëringsmaatregelen te hebben voorzien of ze niet te hebben toegepast of aangepast, dan kan dat hoogstens betekenen dat de school schuld of mede schuld draagt aan het minder gunstige eindresultaat van die leerling, maar kan zulks dit eindresultaat niet meer zo beïnvloeden dat het gunstiger wordt. De Raad van State ziet met andere woorden niet dadelijk hoe een eventuele tekortkoming in de begeleiding tijdens het schooljaar – laat staan vorige schooljaren – ertoe moet leiden het uiteindelijke resultaat als beter te evalueren dan wat er is geleverd, laat staan dat van de weeromstuit aan de leerling, ook al heeft zij het schooljaar niet met vrucht beëindigd, ter genoegdoening maar een diploma verleend moet worden.

Verzoekster komt er niet toe, met de nodige precisie, aan te tonen waarom voor haar uitzonderlijk van voormeld beginsel moet worden afgeweken, inzonderheid omdat de school tekortgeschoten zou zijn in welbepaalde vooraf gemaakte afspraken, waarbij dat falen daarenboven in een rechtstreeks oorzakelijk verband gebracht moet kunnen worden met de wettigheid van de bestreden beslissing.

Daargelaten of het betoog van verzoekster in feite juist is, faalt het in rechte.

23.4. Het derde middel wordt verworpen.

VI. Gevolgen van de nietigverklaring

24. De Raad van State brengt voor zoveel als nodig onder de aandacht van de partijen, dat de Codex Secundair Onderwijs met betrekking tot de administratieve beroepsprocedure ondertussen op essentiële punten is gewijzigd door de decreetgever. Die wijziging is, zonder enige overgangsmaatregel en dus met onmiddellijke werking, op 1 september 2014 in werking getreden. Partijen zullen na de hierna uit te spreken nietigverklaring overeenkomstig de nieuwe regeling moeten handelen om een beslissing over het al dan niet slagen van ver-

zoekster te nemen. Zouden zij nog de oude regeling toepassen, dan zouden zij *contra legem* handelen.

Concreet betekent dit, gegeven de toenmalige stand van de administratieve beroepsprocedure over het bezwaar van verzoekster, dat de beslissingsmacht overeenkomstig artikel 123/15, § 3, van de Codex Secundair Onderwijs thans bij een beroepscommissie is komen te liggen. Die overeenkomstig artikel 123/17, § 2, van de Codex Secundair Onderwijs samengestelde beroepscommissie kan, na alleszins de betrokken personen en de leerling in kwestie en in voorkomend geval leden van de klassenraad te hebben gehoord en nadat de beroepscommissie al dan niet aan de leerling bijkomende proeven of opdrachten heeft opgelegd, beslissen tot de bevestiging van het oorspronkelijk evaluatieresultaat of de vervanging door een ander evaluatieresultaat.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt de beslissing van de delibererende klassenraad van 6 economie-moderne talen van het atheneum Maasland te Maasmechelen van 13 september 2013, waarbij aan Havva Hilal Yilmaz een oriënteringsattest C wordt toegekend.

2. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 3 maart 2015,
door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Geert Van Haegendoren,	kamervoorzitter,
Bruno Seutin,	staatsraad,
Bert Thys,	staatsraad,
bijgestaan door	
Vera Wauters,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Vera Wauters

Geert Van Haegendoren